

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA BẢO TÀNG**

NGUYỄN THỊ THOA

**TÌM HIỂU SƯU TẬP TIỀN CỔ CỦA NHÀ SƯU TẬP
NGUYỄN VĂN THẠO – THỊ XÃ BẮC NINH –
TỈNH BẮC NINH**

**KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH BẢO TÀNG**

NGƯỜI HƯỚNG DẪN:

HÀ NỘI- 2010

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	Trang
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục đích nghiên cứu của khoá luận.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu của khoá luận.....	2
4. Phương pháp nghiên cứu của khoá luận.....	2
5. Bố cục của khoá luận.....	3
 NỘI DUNG CỦA KHOÁ LUẬN	
CHƯƠNG 1. VÀI NÉT VỀ TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU, SUU TÂM CỔ VẬT TƯ NHÂN Ở BẮC NINH VÀ SỰ HÌNH THÀNH SUU TẬP TIỀN CỔ CỦA NHÀ SUU TẬP NGUYỄN VĂN THẠO	
1.1. Vài nét về tình hình nghiên cứu, sưu tâm cổ vật ở Bắc Ninh.....	4
1.2. Quá trình hình thành sưu tập tiền cổ của nhà sưu tập Nguyễn Văn Thọ.....	6
1.2.1. Vài nét về tiền cổ và sự xuất hiện tiền cổ ở Việt Nam.....	6
1.2.2. Quá trình hình thành sưu tập tiền cổ của nhà sưu tập Nguyễn Văn Thọ.....	13
 CHƯƠNG 2. SUU TẬP TIỀN CỔ CỦA NHÀ SUU TẬP NGUYỄN VĂN THẠO	
2.1. Phân loại tiền cổ trong sưu tập qua tiến trình lịch sử.....	16
2.1.1. Tiền thời Đinh.....	16
2.1.2. Tiền thời Tiền Lê.....	18
2.1.3. Tiền thời Lý.....	□.19
2.1.4. Tiền thời Trần.....	23

2.1.5. Tiên thời Hồ.....	29
2.1.6. Tiên thời Hậu Trần.....	30
2.1.7. Tiên thời Lê Sơ.....	30
2.1.8. Tiên thời Mạc.....	35
2.1.9. Tiên thời Hậu Lê	□□□.38
2.1.10. Tiên thời Tây Sơn.....	43
2.1.11. Tiên thời Nguyễn.....	45
2.2. Giá trị tiền cổ Việt Nam qua sưu tập của ông Nguyễn Văn Thạo.....	59
2.2.1. Giá trị lịch sử.....	59
2.2.2. Giá trị văn hoá- nghệ thuật.....	62
2.2.3. Giá trị kinh tế.....	64
2.2.4. Giá trị khoa học.....	66
CHƯƠNG 3. VẤN ĐỀ BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ TIỀN CỔ TRONG SƯU TẬP	
3.1. Về vấn đề quản lý trong sưu tập	68
3.2. Thực trạng bảo quản sưu tập tiền cổ của nhà sưu tập Nguyễn Văn Thạo.....	75
3.3. Giải pháp bảo tồn, phát huy sưu tập tiền cổ của ông Nguyễn Văn Thạo.....	77
3.3.1. Tiếp tục sưu tầm bổ xung hiện vật.....	77
3.3.2. Tổ chức các cuộc trưng bày	78
3.3.3. In ấn, xuất bản, giới thiệu sưu tập.....	78
KẾT LUẬN	80
TÀI LIỆU THAM KHẢO	

LỜI MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Việt Nam là một quốc gia có truyền thống lịch sử văn hoá lâu đời, lại có vị trí nằm ở trung tâm bán đảo Đông Nam Á nên tiền tệ cũng sớm được hình thành. Đồng tiền đầu tiên của nước ta được chính thức ra đời dưới thời vua Đinh Tiên Hoàng. Từ đó về sau trải qua các triều đại Đinh, Lê, Lý, Trần, Hồ... đều cho đúc tiền không hề bị gián đoạn.

Tiền cổ là một đối tượng nghiên cứu rất quan trọng của các nhà nghiên cứu khảo cổ học cũng như các nhà nghiên cứu về lịch sử, văn hoá truyền thống của dân tộc.

Nghiên cứu tiền cổ chúng ta có thể hiểu được tình hình kinh tế, chính trị, văn hoá đương thời của nó. Mỗi vị vua lên ngôi đều nghĩ đến việc đúc tiền. Trên mặt đồng tiền thường đúc bốn chữ Hán. Hai chữ đầu là niên hiệu đức Vua, hai chữ sau nói về vật bán dùng để lưu thông. Do đó đồng tiền khi phát hành ngoài giá trị lưu thông thì nó còn là một “Tín bài” tác dụng tâm lý bố cáo thiên hạ về vị Vua đương triều trị vì đất nước.

Tiền còn được sử dụng như một vật thông linh giữa trần tục với thế giới thần linh siêu phàm khi được sử dụng trong tế lễ. Ngoài ra tiền còn được sử dụng làm thần hộ mệnh cất giữ trong nhà hay đeo vào người nhằm trừ ma quỷ để phúc lộc gia hưng. Tiền còn được sử dụng trong cưới hỏi với ý nghĩa là đạo lý vuông tròn bách niên giai lão.

Tiền cổ là di sản văn hoá của dân tộc được giữ gìn từ thế hệ này sang thế hệ khác. Nhưng ở nước ta việc nghiên cứu tiền cổ còn ít được quan tâm. Các nhà nghiên cứu tiền cổ Việt Nam còn rất khiêm tốn. Mặt khác số lượng tiền cổ đã

phát hiện được lại nằm rải rác trong các bảo tàng, các nhà sưu tập, các cửa hiệu, trong nhân dân...

Trong giai đoạn hiện nay khi cánh cửa giao lưu hội nhập mở rộng với thế giới bên ngoài thì việc giữ gìn bản sắc văn hoá của cha ông từ bao đời nay càng cần thiết hơn bao giờ hết.

Chính vì những lý do trên để góp phần vào việc bảo tồn và phát huy giá trị tiền cổ nước ta tôi mạnh dạn chọn đề tài “Tìm hiểu sưu tập tiền cổ của nhà sưu tập Nguyễn Văn Thọ- Thị xã Bắc Ninh- Tỉnh Bắc Ninh” làm khoá luận tốt nghiệp.

2. Mục đích nghiên cứu của khoá luận

Thống kê, phân loại nhằm xác định số lượng, loại hình và niên đại tiền cổ có trong sưu tập qua các triều đại theo tiến trình lịch sử Việt Nam.

Nghiên cứu đặc điểm về hình dáng, chất liệu, chữ viết, hoa văn trên mỗi đồng tiền trong sưu tập. Đồng thời qua đó xác định giá trị về lịch sử, văn hoá, khoa học của sưu tập.

Đề xuất phương án bảo tồn và phát huy giá trị của sưu tập.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của khoá luận

Đối tượng nghiên cứu của khoá luận là sưu tập tiền cổ của ông Nguyễn Văn Thọ thị xã Bắc Ninh- Tỉnh Bắc Ninh.

Phạm vi nghiên cứu là nghiên cứu các loại tiền cổ Việt Nam từ thế kỷ X đến thế kỷ XX có trong sưu tập.

4. Phương pháp nghiên cứu của khoá luận

Khoá luận sử dụng phương pháp nghiên cứu truyền thống như điều tra điền dã, phân loại, khảo tả di vật, vẽ, chụp ảnh, dập hoa văn, thống kê, xử lý tư liệu.

Khoá luận sử dụng phương pháp nghiên cứu liên ngành như bảo tàng học, mỹ thuật học, dân tộc học, văn hoá học, văn bản học, kỹ thuật học.

Khoá luận vận dụng phương pháp duy vật lịch sử, duy vật biện chứng để xem xét, đánh giá sưu tập trong mối tương quan với các nguồn tài liệu có liên quan đến tiền cổ.

5. Bố cục của khoá luận

Ngoài phần mở đầu và phần kết luận, tài liệu tham khảo, phụ lục, phần nội dung của khoá luận được bố cục thành 3 chương.

Chương 1: Vài nét về tình hình nghiên cứu sưu tầm cổ vật tư nhân ở Bắc Ninh và sự hình thành sưu tập tiền cổ của nhà sưu tập Nguyễn Văn Thạo.

Chương 2: Sưu tập tiền cổ của nhà sưu tập Nguyễn Văn Thạo.

Chương 3: Vấn đề bảo tồn và phát huy giá trị của sưu tập.

Đây là một đề tài tương đối mới, các nguồn tài liệu liên quan, các công trình nghiên cứu còn quá ít ỏi cộng với sự hạn hẹp về kiến thức của bản thân và thời gian nên khoá luận không thể tránh khỏi những thiếu sót. Vì vậy bản thân tôi rất mong nhận được sự đóng góp của các thầy cô giáo, các nhà nghiên cứu và các bạn sinh viên.

Qua đây tôi cũng xin được cảm ơn nhà sưu tập tiền cổ Nguyễn Văn Thạo đã cung cấp cho tôi khá nhiều tư liệu bổ ích để tôi hoàn thành đề tài.

Xin chân thành cảm ơn!

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Anh Huy. *Về đồng tiền của vua Thái Tổ nhà Lý*. Tạp chí Xưa-Nay số 33, tháng 11/1996 trang 37
2. Nguyễn Anh Huy. *Về đồng tiền của vua Thái Tổ nhà Lý*. Tạp chí Xưa-Nay số 33, tháng 11/1996 trang 37
3. Nguyễn Anh Huy. *Lịch sử tiền tệ Viễn Đông*. Tạp chí Xưa- Nay số 4 năm 1996
4. Nguyễn Anh Huy *Về đồng tiền đầu tiên của nước Việt Nam*. Tạp chí Xưa-Nay số 8 năm 1996
5. Nguyễn Anh Huy. *Về đồng tiền thứ hai của nước Việt Nam*. Tạp chí Xưa-Nay số 10 năm 1996
6. Nguyễn Thị Minh Lý(chủ biên). *Đại cương về cổ vật ở Việt Nam*. Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Hà Nội 2004
7. Đỗ Văn Ninh. *Tiền cổ Việt Nam*. NXB KHXH, Hà Nội 1992
8. Đỗ Văn Ninh. *Về việc nghiên cứu tiền cổ Việt Nam*. Tạp chí nghiên cứu lịch sử số 5 năm 1979
9. Đỗ Văn Ninh. *Tiền cổ giả*. Thời báo Ngân hàng số 2 năm 1996
10. Đỗ Văn Ninh. *Đặc điểm của tiền cổ*. Thời báo ngân hàng số 3 năm 1996
11. Đỗ Văn Ninh. *Tiền bù*. Thời báo Ngân hàng số 17 năm 1996
12. Phạm Quốc Quân. *Cổ vật Việt Nam- Tình hình và giải pháp*. Tạp chí Văn hoá nghệ thuật số 11 năm 1995
13. Trương Hữu Quýnh (chủ biên). *Đại cương lịch sử Việt Nam*, NXB GD, Hà Nội 1999 tập 1

14. Trần Quốc Vượng- Hà Văn Tấn. *Lịch sử chế độ phong kiến Việt Nam*, NXB GD, Hà Nội 1960 tập 1
15. Bảo tàng lịch sử Việt Nam. *Tiền kim loại Việt Nam*, Hà Nội tháng 5/2005
16. *Cơ sở bảo tàng học*. Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Hà Nội 1996 tập 1,2,3
17. *Cổ vật Việt Nam*. Bộ Văn hoá thông tin- Cục bảo tồn bảo tàng Lịch sử Việt Nam tập 1,2
18. *Đại Việt sử ký toàn thư*. NXBKHXH, Hà Nội 1988 tập 1,2
19. *Niên biểu lịch sử Việt Nam*. NXB VH TT Hà Nội năm 1999
20. *Hội thảo tiền Việt Nam các giá trị lịch sử, kinh tế và xã hội*. Ngân hàng nhà nước Việt Nam. Hà nội tháng 4/2006